

Универзитет у Новом Саду, Академија уметности, Нови Сад

DOI 10.5937/kultura1858090P

УДК 75.071.1:929 Гог В.

791.221.227

791.228

оригиналан научни рад

ПОСЛЕДЊИ ДАНИ ХОЛАНДСКОГ СЛИКАРА У ФИЛМУ С ЉУБАВЉУ, ВИНСЕНТ: МИСТЕРИЈА ВАН ГОГА

Сажетак: *Фасцинантан рад, живот препун стваралачке страсти и драматична смрт Винсента ван Гога не само да су били често тема научних радова, већ су годинама распламсавали машину и великог броја уметника, а само у области филмског стваралаштва холандском сликару посвећено је више десетина краткометражних и дугометражних, документарних и играних остварења. У филму „С љубављу, Винсент: Мистерија ван Гога” се, на основу уметникове преписке с братом, интерпретирају догађаји који су претходили његовом трагичном крају на начин који аргументовано доводи у питање одрживост званичне верзије његове смрти, а у исто време, „оживљавање” његових слика пред очима гледалаца, покушај је да се интерпретира начин на који је сликар доживљавао свет око себе. Циљ рада је да истражи ове две интерпретације.*

Кључне речи: *Винсент ван Гог, филмска интерпретација, филмска уметност*

Готово да нема човека који није чуо за Винсента ван Гога (Vincent Willem van Gogh), без обзира да ли је љубитељ

сликарства или није. Можда је чуо за неку од верзија његових „Сунцокрета”, можда да је боловао од менталне болести, да је себи одсекао уво или да се убио.

Неки су га упамтили и по томе што је живео у сиромаштву и што је током живота успео да прода само једну слику,¹ под називом „Црвени виноград”, и то својој белгијској колегиници и пријатељици,² док се данас његова дела продају за милионске износе.

Тако је, на пример, у новембру прошле године слика „Радник у пољу” из 1889. године продата за 81.3 милиона долара на аукцији у њујоршком Кристису (Christie’s),³ док „Портрет доктора Гашеа” (Portrait of Dr. Gachet) из 1890. године и даље држи рекордну цену продаје – за њу је 1990. године, тачно сто година након што је настала, јанапски купац платио 82,5 милиона долара, што јој је донело титулу до тада најскупље продате слике на јавној аукцији.⁴

Њеном новом власнику слика је била толико битна да је у првом моменту желео да је, када умре, спале заједно са њим, а јавност је одахнула тек након што се он предомислио и одлучио да направи музеј у коме би је изложио са целом својом колекцијом.⁵ Према подацима Галерије ван Гог, ова слика је до данас променила петнаест власника, а 1938. године је била и у поседу Хермана Геринга (Hermann Göring).⁶

Иако је касно почео да слика, а живео је кратко, ван Гог је био изузетно плодан аутор. За једну деценију, колико је трајала његова сликарска каријера, за собом је оставио око хиљаду уља на платну и велики број цртежа и скица, а његова продуктивност је била реално и већа, јер је преко готово трећине радова из раног периода радио нове мотиве, прекривајући постојеће.⁷ Пред крај живота, што се види из његових

1 Постоје различита мишљења о броју слика које је Винсент ван Гог продао – неки аутори помињу једну, неки две, а неки и три, али је јасно да ни у једном од тих случајева, по ценама које су тада биле актуелне за његова дела, од њихове продаје сликар не би могао да преживи.

2 <http://annaboch.com/theredvineyard/> (11. 04. 2018)

3 <https://www.christies.com/features/Labourer-dans-un-champ-by-Vincent-van-Gogh-8643-3.aspx> (18. 03. 2018)

4 <https://www.vincentvangogh.org/portrait-of-dr-gachet.jsp> (12. 05. 2018)

5 Како примећује Викторија Чарлс, јавност би истог часа изгубила интересовање за судбину ове слике уколико би се утврдило да је насликао неки анонимни уметник. Више у: Charles, V. (2011) Vincent Van Gogh, New York: Parkstone Press International, p. 7.

6 http://www.vggallery.com/painting/p_0753.htm (17. 04. 2018)

7 Dik, J. at all. (2008) Visualization of a Lost Painting by Vincent van Gogh Using Synchrotron Radiation Based X-ray Fluorescence Elemental Mapping,

писама млађем брату Теу (Theodorus-Theo van Gogh),⁸ имао је фазе када је радио и више слика недељно.⁹

Осим слике „Људи који једу кромпир” (1885), најпознатија дела урадио је током последњих пар година свог живота, од „Црвеног винограда” (1888), свих верзија „Сунцокрета” у вази (1888), „ Спаваће собе” (прва верзија 1888, а друге две годину дана касније), „Звездане ноћи” (1889), „Ириса” (1889), „Аутопорта са завијеним ухом” (1889), „Житног поља и чемпреса” (1889) и „Портрета доктора Гашеа” (1890) до „Житног поља с вранама” (1890).

Стручњаци, међутим, доводе у питање аутентичност свих радова који се воде под његовим именом. У књизи „Прави ван Гог“ наведен је случај сликарке која је 1897. године, дивећи се холандском сликару, копирала један његов аутопортрет али стављајући свој потпис на слику, да би четрнаест година касније, на изложби његових радова у париској галерији препознала тај свој рад. На позадини је било досликано цвеће, а њен потпис уклоњен. Дело је убрзо продато као Винсентово, а уврштено је и у каталог његових аутопортрета под називом „Аутопортрет са цвећем”, иако је аутор каталога знао ко је насликао то дело.¹⁰

Слава након смрти

Винсент је сахрањен на градском гробљу у Оверу, свом последњем пребивалишту, окружен сликама и сунцокретима, уз присуство мањег броја људи, пре свега пријатеља и познаника који су дошли из главног града да се опросте од њега. Тео је планирао да након сахране покуша да скрене пажњу што шире јавности на братов рад, али га је смрт предухитрила. Четврт века касније, и његово тело је пребачено у Овер и од тада два брата почивају један до другог.

За Винсентову славу побринула се Теова супруга Џо (Johana van Gogh – Bonger). Она је превела на енглески Винсентова писма и објавила их, а његове слике слала на изложбе.¹¹

Analytical Chemistry, Vol. 80, No. 16, August 15, Washington, D. C: American Chemical Society, p. 6436.

8 Тео је брата издржавао и подржавао. У писму од 22. 05. 1889. године теши га што му се слике не продају и наводи да се у Паризу, где је он живео, не продају ни дела Гогена, Писароа, Реноара. Више у: Charles, V. (2011) *Vincent Van Gogh*, New York: Parkstone Press International, p. 158.

9 <http://vangoghletters.org/vg/search/simple?term=bedroom> (02. 04. 2018)

10 Tromp, H. (2010) *A Real Van Gogh, How the Art World Struggled with Truth*, Amsterdam: Amsterdam University Press, pp. 13-14.

11 Vincent Van Gogh, *Ever Yours: The Essential Letters*, Jansen, L, Luijten, H., Bakker, N. eds. (2014), New Haven and London: Yale University Press, p. 35.

Мада је имала прилику да само неколико пута сретне девера,¹² 1913. године објављује и књигу под називом „Мемоари Винсента ван Гога”.

Можда његов рад није одмах био широко прихваћен, али је био препознат у кругу познаваоца ликовне уметности, пре свега других сликара,¹³ критичара и љубитеља уметности, па се не може сматрати прецизном тврдња да није био цењен за време свог живота.¹⁴

Први позитиван чланак о њему објавио је последњих месеци његовог живота француски критичар под називом „Иоловани: Винсент ван Гог”, пар година након смрти већ почињу да га називају генијем, а током следећих неколико деценија француски и холандски критичари направили су до њега легенду – хероја, мученика, несхваћеног генија.¹⁵

Званична верзија догађаја у којој сликар у тренуцима растројства одузима себи живот доводи се годинама у питање. Доктор Реј (Félix Rey) је веровао да Винсент има неку форму епилепсије, док данашњи стручњаци то побијају. Чињеница је да је у његовој породици било менталних болести, од тога да се сумња да му се један брат се убио, да је једна од сестара последње године провела у изолацији, а недостатак медицинског картона онемогућава да се прецизно утврди како је умро Тео. Неки аутори сматрају да је и он себи одузео живот,¹⁶ други то оспоравају¹⁷ али у породици нико није имао епилепсију.¹⁸ У раду поводом 150-те годишњице од рођења холандског сликара под називом „Болест Винсента ван Гога” наводи се да је Винсент патио од наследног поремећаја, али не од епилепсије, као и да је количина алкохола и дувана коју је конзумирао, уз нередовну исхрану и изложеност токсичним бојама, условила токсичну психозу. У раду се оповргава теза да је сликар у „креативном лудилу” сликао тако надахнуто и закључује се да није

12 Gayford, M. Introduction, in: Van Gogh Bonger, J. (1919) *A Memoir of Vincent van Gogh*, LA: The J. Paul Getty Museum, p. 16.

13 О његовом животу и смрти писали су и неки од његових пријатеља сликара, попут Емила Бернара (Émile Bernard) из којих се види да су веома ценили Винсентов рад.

14 http://vangoghletters.org/vg/publications_2.html (14. 03. 2016)

15 Heinich, N. (1996) *The Glory of Van Gogh, an Anthropology of Admiration*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, p. 3.

16 Eiss, H. (2010) *Christ of the Coal Yards: A Critical Biography of Vincent van Gogh*, Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, pp. 253-254.

17 Geneeskd, N. T., The cause of death of Theo van Gogh (1857-1891), 05. 04. 2018., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20051145>

18 Arnold, W. N. (2004) The Illness of Vincent van Gogh, *Journal of the History of the Neurosciences*, Vol. 13, No. 1, Philadelphia: Taylor & Francis, p. 33.

уметников поремећај производи његову креативност, већ да је напротив, он упркос болести био генијалан сликар.¹⁹

Данас се о њему учи као о сликару који је први увео изражавање бојом на начин који није опонашање објекта који се слика. У писму Теу од 18. августа 1888. године, које је данас означено као писмо 663, Винсент објашњава: „Уместо да покушавам да пренесем што прецизније оно што ми се налази пред очима, ја користим боје произвољније како бих себе снажније изразио”.²⁰

Његова популарност је полако расла, а „од треће генерације након његове смрти, ван Гог је постепено интегрисан у популарну културу у различитим формама”.²¹ Уколико се занемари сва понуда широке потрошње са његовим ликом или мотивима његових дела, попут шоља, тањира, одеће, накита, роковника, могуће је путем интернета наручити и његове слике одштампане на папиру или платну у Ван Гоговој галерији из Њу Џерсија²² или Ван Гоговом музеју у Амстердаму.²³

Филмска интерпретација догађаја из 1890. године

Мало је сликара који су толико инспирисали друге. Ван Гог је добио заслужено место у историји уметности, посвећени су му многи научни радови, али и опера,²⁴ балет,²⁵ дела забавне музике,²⁶ направљена је изложба посвећена само једној његовој слици под називом „Спаваћа соба”, на којој су приказане све три њене верзије, а у понуди је била и могућност да се преспава у копији собе са слике.²⁷

Када се говори о филмским ствараоцима, они су му посветили на десетине својих остварења.²⁸ Вероватно су

19 Исто, стр. 41.

20 <http://vangoghletters.org/vg/letters/let663/letter.html> (21. 04. 2018)

21 Heinich, N. (1996) *The Glory of Van Gogh, an Anthropology of Admiration*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, p. 99.

22 <http://store.vangoghgallery.com/VanGoghCollection.aspx> (16. 04. 2018)

23 <https://www.vangoghmuseumshop.com/en/printing-on-demand-masterpieces> (16. 04. 2018)

24 <https://www.youtube.com/watch?v=dzjvByrEzKc> (16. 04. 2018)

25 <https://www.youtube.com/watch?v=beKucA5mBVk> (16. 04. 2018)

26 <https://www.youtube.com/watch?v=oxHnRfhDmrk> (15. 04. 2018)

27 Prnjat, D. (2017) Observing or Using Van Gogh's Bedroom: New Approach to Attracting the Art Audience, *Journal of Akdeniz*, Issue 20, vol. 10, Ankara: DergiPark Akademik, p. 94

28 Према каталогу са амстердамске изложбе „Винсент ван Гог на филму и видеу” само у периоду од 1948. до 1990. године посвећена су му 82

најпознатији „Ван Гог” из 1948. године, филм „Жудња за животом” из 1956. године и филм „Снови” Акире Куросаве (Akira Kurosawa) са Мартином Скорсезеом (Martin Scorsese) у улози ван Гога, а непрекидно се снимају и нови филмови са овом темом, па ћемо ускоро моћи да гледамо и филм „Врата вечности” са Вилјемом Дафоом (Willem Dafoe) у главној улози.²⁹

Ипак, филмско остварење посвећено холандском сликару „С љубављу, Винсент: Мистерија ван Гога”, који је добио 49 номинација и 17 награда,³⁰ међу којима су и најпрестижније, разликује се од свих претходних не само по интерпретацији догађаја, већ и визуелно.

Сценаристи филма Пољаци Дорота Кобјела (Dorota Kobiela), Јацек Денел (Jacek Dehnel) и Британац Хју Велчман (Hugh Welchman), на основу 819 сачуваних Винсентових писама³¹ која се налазе у Музеју ван Гога у Амстердаму, представљају гледаоцима нову интерпретацију догађаја који су се десили 1890. године у Оверу, који су кулминирали уметниковом неочекиваном смрћу у 37. години.

Радња се одвија годину дана након Винсентове смрти, када главни јунак Арман Рулен (Armand Roulin), син Жозефа Рулена (Joseph Roulin),³² на очев захтев креће у Париз да Теу преда последње Винсентово писмо. Пошто сазнаје да је Тео преминуо пола године након Винсента, одлучује да се упуту ка последњем Винсентовом одредишту и да преда писмо доктору Гашеу. Тамо, кроз разговоре са људима који су познавали сликара, све више верује да је Винсент убијен. У то га посебно уверава доктор Мазари (Dr Joseph Mazery),³³ локални доктор који га је први прегледао након што је био погођен, истичући да због угла прострелне ране није било могуће да је Винсент пуцао у себе, а подсећа га и да људи који желе да се убију револвером, то раде тако што пуцају

филмска и видео остварења. Више у: Heinich, N. (1996) *The Glory of Van Gogh, an Anthropology of Admiration*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, p. 100.

29 <https://www.imdb.com/title/tt6938828/> (25. 04. 2018)

30 <http://lovingvincent.com/news,202,pl.html> (25. 04. 2018)

31 Винсент није водио много рачуна о писмима која је примао, па се у Музеју ван Гога чува само њих 83. Више у: Brower, R. (2000) *To Reach a Star: the creativity of Vincent van Gogh, High Ability Studies*, London: Carfax Publishing Ltd. Vol. 11. No. 2, 2000, p. 179

32 Жозеф је радио као поштар, али је у филму „добио улогу” директора поште

33 Доктор Мазари је представљен преко дела „На вратима вечности” из 1890. године, иако није поуздано да је управо он био модел приказан на слици

себи у главу, у слепоочницу или у уста, а не у тело, као што је био случај са ван Гогом. О овој теми се годинама расправља и све је више оних који се слажу са ставом који у филму износи др Мазари.³⁴

Главни јунак поставља и питање одакле Винсенту ватрено оружје и како је могуће да у пољу, ако се уопште тамо и догодила несрећа, нису пронађени ни револвер, ни његове слике?

Револвер марке „лефосе“ (Lefaucheuх) калибра седам милиметара, за који се претпоставља да је смртно ранио Винсента, пронађен је тек 1960. године и био је један од експоната на изложби под називом „На ивици лудила. Ван Гог и његова болест“, која је одржана у Музеју ван Гога од 15. јула до 22. септембра 2016. године.³⁵

Стручњаци који су радили на изложби не тврде безрезервно да је управо из њега пуцано на холандског сликара, али истичу да се не ради о посебно ефикасном револверу и да су га у то време продавци користили да би њиме плашили потенцијалне крадљивце, што би могло да објасни како је Винсент након задобијене повреде успео да се врати у своју собу. Наводе да није био закочен када је пронађен, као и да се по његовом стању може закључити да је лежао у земљи између 50 и 80 година. Чак и ако се временом додатним анализама утврди да су они у праву, и даље остаје питање које се у филму поставља – ко је повукао ороз?³⁶

Визуелна интерпретација ван Гоговог света

„С љубављу, Винсент: Мистерија ван Гога“ разликује се визуелно не само од свих филмова који су посвећени ван Гогу, већ од свих икада снимљених.

У питању је први дугометражни играни филм који је након снимања цео осликан уљаним бојама, у маниру у коме је то радио Винсент, а инспирација за филм настала је на основу реченице из последњег Винсентовог писма Теу: „Не можемо говорити другачије него кроз своје слике“.³⁷

34 Као пример видети извештај од 24. јуна 2013. године: VINCENT J.M. DI MAIO, M.D vangoghbiography.com/documents/Full-Van-Gogh-Forensic-Report.pdf (25. 04. 2018)

35 <https://www.vangoghmuseum.nl/en/whats-on/exhibitions/past-exhibitions/on-the-verge-of-insanity> (24. 04. 2018)

36 Најчешће се окривљују Гоген и др Гаше за Винсентову смрт. Више у: Morgan, T. (2014) *The Strange Death of Vincent Van Gogh*, Rockville: American Heritage – New World City

37 <http://lovingvincent.com>

Тако пред очима гледаоца као да оживљавају ван Гогова осликана платна, дајући публици илузију да су, попут Алисе у земљи чуда, некако ушли у његов свет, да гледају оно што је он видео, на начин на који је он видео.

Ликови из филма су личности чије је портрете радио последњих пар година живота, који се крећу по ентеријерима и екстеријерима које је сликао и откривају главном јунаку као у класичној детективској причи, различите детаље о догађајима који су се одиграли током последњих дана ван Гоговог живота.

Мада је првобитна идеја била да се направи кратак филм, када су аутори филма видели лондонску публику која је сатима чекала да би видела изложбу ван Гогових писама, схватили су „да људе не занима само његова уметност, већ и то какав је човек био”,³⁸ па су променили одлуку.

Након снимања филма у Лондону и Варшави, сликари су потрошили 6.500 туба и 1.300 литара боје³⁹ опонашајући ван Гогов стил и користећи палету боја коју је користио пред крај живота. У материјалу за новинаре наводи се да је било потребно ручно уљем осликати 65.000 фрејмова величине 67x49 цм, јер је за сваки секунд филма било потребно 12 слика и да је на њему радило 125 ликовних уметника из целог света.⁴⁰

Кобјела је покренула пројекат. Она је, у ствари, имала идеју да сама ослика филм, али се испоставило да би јој за то било потребно око 80 година.⁴¹ Покушала је и да потезе четкицом симулира компјутерском анимацијом, али није добила жељени резултат јер је било очигледно да их није урадила људска рука.

Да би филм био реализован ангажовано је 20, затим још 30 ликовних уметника, а онда је постављен и онлајн оглас на који се пријавило више хиљада уметника који су желели да буду део тима.⁴² Међу онима који су прошли тестирање и били ангажовани, било је и двоје наших, Бисерка Петровић

38 Popadić, A. Kad portreti Van Goga progovore, 10. 05. 2015., 23. 03. 2018; <http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:547120-Kad-portreti-Van-Goga-progovore>

39 Roberts, B. (2017) *On Painterly Impression, Computer Graphics World September-October*, London:BreakThru Films, p. 9

40 <http://lovingvincent.com/images/zdjecia/Loving%20Vincent%20Press%20kit.pdf>

41 Idelson, K. (2017) *Real Life Inspires Animated Art*, Variety October 31, LA: PMC p. 76.

42 Wolf, E. (2018) *Loving Vincent' Canvas*, Variety February 22, LA: PMC, p. 28.

и Владимир Винкић. За Петровићеву је анимација била ново искуство које је утицало на њен даљи рад. Била је очарана када је видела лик који је сликала „како се креће, гестикулира, говори”, па су „после овог филма и ван Гогових боја, моје боје (...) добиле на јачини и контрасту... а под утицајем рада на филму, постала сам наративна. Узела сам професионалне глумце и снимила серију фотографија... По овим фотографијама сад радим слике.”⁴³ У истом тексту се наводи и да је Винкић већ имао искуства са анимацијом, али је овај пројекат утицао и на њега, јер је схватио колико му одговара тимски рад, па је почео да се бави и сценографијом.

У процесу рада на филму, сликари су се сусретали и са различитим проблемима. Неке слике су морали да „допуњавају” детаљима којих на оригиналима нема, на другима су морали да мењају боје да би приказали друго годишње доба или друго доба дана, а да би се испричала прича на филму, било је неопходно направити и оне сцене које ван Гог никада није насликао. Да гледаоци не би били доведени у заблуду и да би разлика између Винсентових радова и радова уметика ангажованих на изради филма била што јаснија, такве сцене су приказане као флешбекови и црно-беле.

Уместо закључка

Ван Гог је један од најзначајнијих сликара 19. века, а његов живот препун стваралачке страсти, необичних инцидената и поготово трагична смрт учиниле су га познатим широкој јавности. „С љубављу, Винсент: Мистерија ван Гога”, кроз форму детективске приче интерпретира уметникову смрт као неразјашњено убиство, а коришћењем ликова са његових портрета као протагониста, и радњом смештеном у амбијентима које је он насликао, гледаоцима нуди јединствену визуелну интерпретацију његовог доживљаја света.

У првом и за сада једином дугометражном играном филму осликаном уљаним бојама покрећу се многе теме које доводе у питање одрживост званичне верзије о уметниковој смрти. Нови увиди у догађаје који су се одиграли у лето 1890. године засновани су не само на креативном надахнућу аутора филма, већ и на резултатима новијих научних истраживања. Како је за процес израде филма у трајању од 94 минута било потребно шест година и ангажовање више

43 Anonim. Živi praznik boja na velikom ekranu: „S ljubavlju, Vinsent: Misterija van Goga” u bioskopu DOB, 21. 12. 2017., 07. 02. 2018., <http://www.domomladine.org/vesti/zivi-praznik-boja-na-velikom-ekranu-s-ljubavlju-vinsent-misterija-van-goga-u-bioskopu-dob/>

од сто сликара, вероватно се пред филмском публиком још дуго неће појавити слично остварење.

ЛИТЕРАТУРА:

Arnold, W. N. (2004) The Illness of Vincent van Gogh, *Journal of the History of the Neurosciences*, Vol. 13, No. 1, Philadelphia: Taylor & Francis.

Brower, R. (2000) To Reach a Star: the creativity of Vincent van Gogh, *High Ability Studies*, London: Carfax Publishing Ltd. Vol. 11. No. 2.

Vincent Van Gogh, Ever Yours: The Essential Letters, Jansen, L, Luijten, H., Bakker, N. eds, (2014), New Haven and London: Yale University Press.

Wolf, E. (2018) Loving Vincent' Canvas, *Variety* February 22, LA: PMC.

Gayford, M. Introduction, in: Van Gogh Bonger, J. (1919) *A Memoir of Vincent van Gogh*, LA: The J.Paul Getty Museum.

Dik, J. at all. (2008) Visualization of a Lost Painting by Vincent van Gogh Using Synchrotron Radiation Based X-ray Fluorescence Elemental Mapping, *Analytical Chemistry*, Vol. 80, No. 16, August 15, Washington, D.C: American Chemical Society.

Eiss, H. (2010) *Christ of the Coal Yards: A Critical Biography of Vincent van Gogh*, Newcastle upon Tyne : Cambridge Scholars Publishing.

Idelson, K. (2017) Real Life Inspires Animated Art, *Variety* October 31, LA: PMC.

Morgan, T. (2014) *The Strange Death of Vincent Van Gogh*, Rockville: American Heritage – New Word City.

Prnjat, D. (2017) Observing or Using Van Gogh's Bedroom: New Approach to Attracting the Art Audience, *Journal of Akdeniz*, Issue 20, vol.10, Ankara: DergiPark Akademik.

Roberts, B. (2017) On Painterly Impression, *Computer Graphics World* September-October, London: Break Thru Films.

Tromp, H. (2010) *A Real Van Gogh, How the Art World Struggled with Truth*, Amsterdam: Amsterdam University Press, pp. 13-14.

Heinich, N. (1996) *The Glory of Van Gogh, an Anthropology of Admiration*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Charles, V. (2011) *Vincent Van Gogh*, New York : Parkstone Press International.

Интернет извори:

Anonim. Živi praznik boja na velikom ekranu: „S ljubavlju, Vinsent: Misterija van Goga” u bioskupu DOB, <http://www.domomladine.org/>

ДЕЈАНА ПРИЊАТ

[vesti/zivi-praznik-boja-na-velikom-ekranu-s-ljubavlju-vinsent-misterija-van-goga-u-bioskopu-dob/](#)

Vincent J. M. di Maio, M.D [vangoghbiography.com/documents/Full-Van-Gogh-Forensic-Report.pdf](#) <https://www.vangoghmuseum.nl/en/whats-on/exhibitions/past-exhibitions/on-the-verge-of-insanity>

Geneeskde, N. T., The cause of death of Theo van Gogh (1857-1891), 05.04.2018., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20051145>

Popadić, A. Kad portreti Van Goga progovore, 10. 05. 2015., 23. 03. 2018.

<http://www.novosti.rs/vesti/kultura.71.html:547120-Kad-portreti-Van-Goga-progovore>

<http://annaboch.com/theredvineyard/>

<http://vangoghletters.org>

<http://www.vggallery.com>

<https://www.vangoghmuseum.nl/en>

<https://www.vincentvangogh.org/portrait-of-dr-gachet.jsp>

<https://www.youtube.com/watch?v=dzjvByrEzKc>

<https://www.youtube.com/watch?v=beKucA5mBVk>

<https://www.youtube.com/watch?v=oxHnRfhDmrk>

<https://www.imdb.com/title/tt6938828/>

<https://www.christies.com/features/Labourer-dans-un-champ-by-Vincent-van-Gogh-8643-3.aspx>

<http://lovingvincent.com>

Dejana Prnjat
University of Novi Sad, Academy of Art, Novi Sad

THE FINAL DAYS OF THE DUTCH PAINTER
IN THE FILM *LOVING VINCENT*

Abstract

The fascinating work, life full of creative passion and the dramatic death of Vincent Van Gogh, have not only been a frequent topic of scientific papers, but have also sparked the imagination of a number of artists. In the art of film making alone, dozens of short and feature-length, documentary and live action films have been dedicated to the Dutch painter. In the film “Loving Vincent”, based on correspondence between the artist and his brother, the events that had preceded his tragic end have been interpreted in a way that arguably questions the viability of the official version of his death. At the same time, the “revival” of his canvases before the viewers’ eyes represents an attempt to interpret the way in which the painter had perceived the world. The aim of this paper is to examine these two interpretations.

Key words: *Vincent Van Gogh, film interpretation, art film*

Предраг Пеђа Тодоровић,
Чаробњак из Оза, цртеж, формат А4